

Püsirohumaid on oluline säilitada

Kõik me soovime elada heas elukeskkonnas. Metsade ja rohumaaade tähtsus süsiniku sidumisel on teada. Sellest on lähtunud ka ühise põllumajanduspoliitika eesmärkides Euroopa Liidus, sidudes ühtse pindalatoetuse rohestamise nõuetega. Üks rohestamise nõuetest on püsirohumaaade säilitamine.

Kõik Euroopa Liidu liikmesriigid pidid 2015.aastal arvutama riigi tasandil välja püsirohumaa võrdlusarvu kogu põllumajandusmaasse ehk referentsi. Edaspidi arvutatakse iga aasta lõpus pindalatoetuste taotlusandmete pealt välja püsirohumaa suhtarv kogu põllumajandusmaasse ning võrreldakse seda referentsarvuga. Kui aastane suhtarv on riigis referentsiga võrreldes vähenenud, hakkab see vähenemise suuruselt sõltuvalt mõjutama pindalatoetuste taotlejaid.

Püsirohumaa säilitamise nõuded on kehtinud ka Eestis üle kümne aasta, kuid esmakordselt on käes olukord, kus vähenemine ületab lubatud määra ja ülesharijatel tuleb hakata püsirohumaid tagasi rajama.

Juba eelmisel aastal oli Eestis suhtarvu võrdlusest näha, et püsirohumaaade osatähtsus oli vähenenud. Nägime, et selles oli muuhulgas arvestatav osa taotlejatel, kes ei olnud taotlusele andmeid esitades lähtunud õigesti rohumaaade vanuse arvestamisest ning olid püsirohumaa asemele kirjutanud hoopis lühiajalise rohumaa. Püsirohumaaaks loetakse rohumaad alates kuuendast aastast. Sellisel maal peab olema heintaimede segu kasvanud vähemalt viis eelnevat aastat järjest.

Maakasutajaid on teavitatud

2016. aasta taotlusandmetest on juba praegu näha, et püsirohumaaade osatähtsus Eestis tervikuna on veelgi vähenenud. Esialgsete andmete põhjal näeme, et suhtarv on vähenenud üle 10%. See ületab kahekordselt lubatud piiri, milleks on 5%. Seepärast saatiski PRIA pindalatoetuste taotlejatele, kellele rohestamise nõuded kohalduvad, juuli teisel poolel kirjad – teatised püsirohumaa suhtarvu vähenemisest. Teatiste eesmärk on informeerida taotlejaid sellest, et riigi tasandil on püsirohumaa osatähtsus vähenenud üle kriitilise piiri ning see hakkab nüüdsest mõjutama ka taotlejaid.

Tähendab see seda, et need taotlejad, kelle käes on püsirohumaid ja kes on planeerinud neid üles harida, seda ei teeks. Või teeksid ainult selles mahus, mille võrra on nende kasutuses lühiajalisi rohumaid, mis järgmisel aastal vanuse tõttu püsirohumaaadeks muutuvad. Kuna augustis tehakse tavapäraselt ettevalmistusi talivilja külviks, siis saavad taotlejad saadud informatsiooniga arvestada ning vaadata üle oma plaanid, et vältida rohestamise toetuse vähenemist järgmisel aastal, mille võib püsirohumaaade jätkuv ülesharimine kaasa tuua.

Saatsime teatised ka nendele taotlejatele, kel sel aastal küll püsirohumaid ei ole, aga kui nad järgmisel aastal planeerivad maid üle võtta, siis teaksid soovitude ja nõuetega arvestada.

Tagasirajamise kohustus selgub aasta lõpus

Kuna püsirohumaaade osatähtsus on esialgsete andmete alusel vähenenud siiski liiga palju üle lubatu, toob see kaasa ka püsirohumaaade tagasirajamise kohustuse, mille kohta teeb PRIA otsused aasta lõpuks. Praegu ei saa veel täpselt öelda, kui suures ulatuses konkreetsed taotlejad peavad järgmisel aastal püsirohumaid tagasi rajama. See selgub pärast seda, kui on tehtud kõikide taotlejate selle aasta pindalatoetuste kontrollid. Ning hiljemalt detsembri lõpuks antakse tagasirajatava püsirohumaa suurus taotlejatele personaalselt teada.

Põhimõtted tagasirajatava püsirohumaa koguse määramisel

- Selgitatakse välja püsirohumaa pinna suurus, mis on vajalik Eesti peale kokku tagasi rajada.
- Selgitatakse välja maa, kus on viimase kahe kalendriaasta jooksul püsirohumaa üles haritud. Näiteks 2016 või 2015 on taotluse andmetel tegemist põllumaaga, kuid see maa oli 2015 või 2014 püsirohumaa.
- Selgitatakse välja taotlejad, kelle kasutuses on 2016. aastal eelneva kahe kalendriaasta jooksul ülesharitud püsirohumaa.
- Sõltuvalt sellest, kui suure osakaalu moodustab konkreetse taotleja kasutuses olev ülesharitud püsirohumaa kogu Eesti ülesharitud püsirohumaast, määratakse taotlejatele püsirohumaade tagasirajamise kohustused.

Taotlejad, kellele detsembri lõpuks määratakse tagasirajatava püsirohumaa suurus, peavad need rajama järgmiseks taotlusaastaks (enne 15. juunit 2017). Püsirohumaad ei pea rajama tagasi täpselt sama koha peale. Samuti saab taotleja tagasirajatava püsirohumaana näidata järgmise aasta taotlusel ka esimese kuni viienda aasta lühiajalist rohumaad. See on lubatud erandkorras vaid juhul, kui taotleja on saanud kohustuse püsirohumaa tagasi rajada. Samuti tuleb tagasirajamise puhul hoida tagasirajatavaid maid edaspidi püsirohumaana.

Kuidas arvutatakse püsirohumaa andmeid?

Püsirohumaa referentsarv arvutati 2012 ja 2015 püsirohumaade ning 2015 kogu põllumajandusliku maa põhjal. Arvestusse ei läinud väiketootjate skeemiga liitunute ning mahetootjate mahetunnustatud maad. Püsirohumaa referentsi absoluutarv, mille säilitamisel loetakse Eesti riigi jaoks püsirohumaade säilitamise kohustus täidetuks, on 226 000 ha. Käesoleva aasta esialgsetele andmetel on absoluutarvuks 198 000 ha ehk absoluutarvuna on püsirohumaa vähenenud ca 28 000 ha võrra. Riigipõhiselt nõude täitmiseks olnuks lubatud vaid 0,5% vähenemine ehk 1130 ha. Kui riigipõhiselt on püsirohumaa absoluutväärtus vähenenud üle lubatud 0,5%, siis vaadatakse, milline on püsirohumaa suhtarvu vähenemine referentsi suhtes.

Püsirohumaa referents ehk püsirohumaa suhe kogu põllumajandusmaasse oli 0,28. Esialgsete andmete põhjal on selle aasta suhtarv 0,25. Suhtarvu muutust võrdlusarvu suhtes arvutatakse valemiga $(0,25 - 0,28) / 0,28$. Nii on püsirohumaa suhe Eestis tervikuna vähenenud üle 10% lubatud 5% asemel.